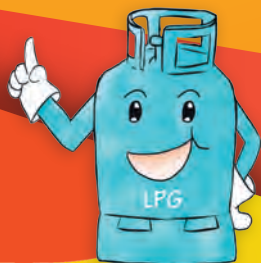

คู่มือ ร้านจำหน่าย ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ฉบับประชาชน)

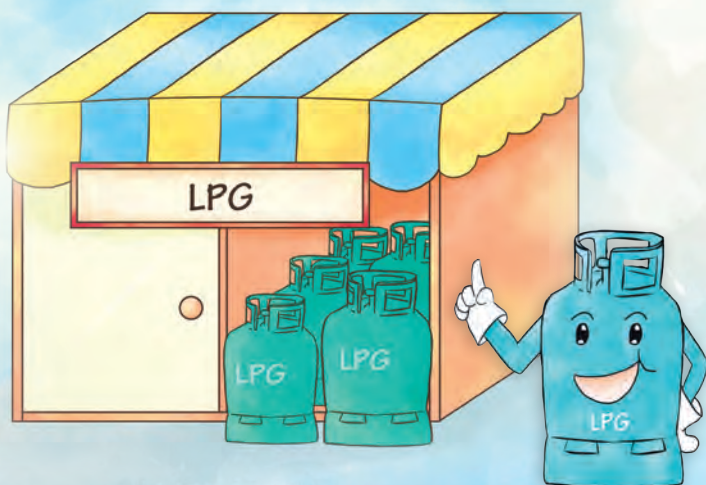

กองความปลอดภัยธุรกิจก๊าซปิโตรเลียมเหลว
กรมธุรกิจพลังงาน
และสำนักงานพลังงานจังหวัด
กระทรวงพลังงาน

คู่มือ

ร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ฉบับประชาชน)

กองความปลอดภัยธุรกิจก๊าซปิโตรเลียมเหลว
กรมธุรกิจพลังงาน และสำนักงานพลังงานจังหวัด
กระทรวงพลังงาน

คู่มือร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ฉบับประชาชน)

คู่มือร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ฉบับประชาชน)

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤษภาคม พ.ศ. 2562

จำนวนพิมพ์ 20,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์

ISBN : 978-616-8040-26-3

บรรณาธิการ

นายวรุณ ปิยนรินทร์

นายณัฐพงศ์ ปิยวัฒน์ไธ

นายอรรถวุฒิ ชื่นปิติกุล

จัดพิมพ์โดย

กองความปลอดภัยธุรกิจก๊าซปิโตรเลียมเหลว กรมธุรกิจพลังงาน

555/2 ศูนย์เอนเนอร์ยี่คอมเพล็กซ์ อาคารบี ชั้น 20

ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร 0 2794 4809

และสำนักงานพลังงานจังหวัด กระทรวงพลังงาน

พิมพ์ที่ บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด

158/3 ซอยยาสูบ 1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0 2617 8611-2 แฟกซ์ 0 2617 8616

คำนำ

ร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว เป็นกิจการควบคุมประเภทค้าปลีกจำหน่ายถึงก๊าซปิโตรเลียมเหลวสำหรับผู้ใช้อย่างน้อย เป็นกิจการอยู่ในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และใกล้ชิดกับผู้บริโภคจำนวนมาก กรมธุรกิจพลังงาน ในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลกิจการร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลวให้มีความปลอดภัย และสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนผู้บริโภค รวมไปถึงผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงสถานประกอบกิจการ

การจัดทำคู่มือร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ฉบับประชาชน) ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายในการให้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ ผู้กำกับดูแล รวมถึงผู้ที่สนใจและประชาชนโดยทั่วไป ให้มีความเข้าใจในการประกอบกิจการร้านจำหน่ายก๊าซ การประกอบกิจการและการขนส่งถึงก๊าซให้มีความถูกต้องและปลอดภัยตามระเบียบ ข้อกฎหมาย และมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

กองความปลอดภัยธุรกิจก๊าซปิโตรเลียมเหลว

กรมธุรกิจพลังงาน

กระทรวงพลังงาน

สารบัญ

● ร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว.....	1
● ร้านจำหน่ายก๊าซที่ต้องแจ้งการประกอบกิจการ.....	3
(เก็บไม่เกิน 500 ลิตร)	
● ร้านจำหน่ายก๊าซที่ต้องขออนุญาตก่อนการประกอบกิจการ	4
(ปริมาณการเก็บตั้งแต่ 500 ลิตรขึ้น)	
1. ด้านอาคารและสถานที่.....	4
2. ด้านการเก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลว.....	4
3. ด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย.....	6
4. ด้านระบบไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์.....	7
5. ด้านการควบคุมดูแล การขนส่ง และการเยียวยาผู้เสียหาย.....	8
● ลักษณะร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว	10
● ลักษณะรถยนต์ขนส่งถึงก๊าซปิโตรเลียมเหลว.....	11

ร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว คือ สถานที่ที่ใช้เก็บรักษา ก๊าซปิโตรเลียมเหลวไว้เพื่อการจำหน่าย

ลักษณะอาคารร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว ต้องตั้งอยู่ใน อาคารเอกเทศ ไม่ตั้งอยู่ในตึกแถว ห้องแถว อาคารชุด มีพื้นที่ว่างรอบ อาคาร ไม่ได้ใช้กำแพงอาคารร่วมกันกับอาคารอื่น

(*หากเป็นร้านจำหน่ายก๊าซที่มีหลักฐานที่ออกโดยส่วนราชการ แสดงการประกอบกิจการมาก่อนวันที่ 16 มกราคม 2550 สามารถใช้เป็นหลักฐานเพื่อพิจารณาการอนุญาตประกอบกิจการได้)

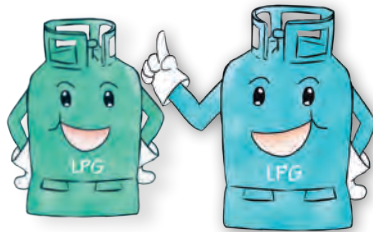
ปริมาณการเก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวของร้านจำหน่าย ก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ระหว่าง 150 ลิตร (75 กิโลกรัม) ถึง 500 ลิตร (250 กิโลกรัม)
ให้แจ้งการประกอบกิจการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงจะสามารถประกอบ
กิจการได้

ตั้งแต่ 500 ลิตร (250 กิโลกรัม) ขึ้นไป ต้องขออนุญาต และ
ได้รับการอนุญาตก่อนจึงจะสามารถประกอบกิจการได้ ใบอนุญาตจะ
หมดอายุภายในวันที่ 31 ธันวาคม ของแต่ละปี ผู้ขออนุญาตสามารถยื่น
เอกสารเพื่อขอต่ออายุใบอนุญาตได้ก่อนล่วงหน้า 60 วัน ก่อนใบอนุญาต
หมดอายุ

ปริมาณการเก็บรักษาสูงสุด เป็นดังนี้

1. หากห่างจากอาคารอื่น ไม่ถึง 6 เมตร ให้เก็บได้ไม่เกิน
1,200 กิโลกรัม (2,400 ลิตร)
2. หากห่างจากอาคารอื่นมากกว่า 6 เมตรขึ้นไป ให้เก็บได้ไม่เกิน
6,000 กิโลกรัม (12,000 ลิตร)

ร้านจำหน่ายก๊าซที่ต้องแจ้งการประกอบกิจการ (เก็บไม่เกิน 500 ลิตร) ต้องดำเนินการดังนี้

1. มีถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้งขนาดไม่น้อยกว่า 6.8 กิโลกรัม
จำนวนสองถัง

2. การเดินสายไฟ วัสดุและอุปกรณ์ ต้องเป็นดังนี้

2.1 ถ้าติดตั้งบริเวณความสูงตั้งแต่ระดับพื้นถึง 1.75 เมตร

2.1.1 สายไฟต้องเดินในท่อเหล็กขนาดกลางขึ้นไป ตลอดด้วย
ข้อต่อเกลียว

2.1.2 อุปกรณ์ไฟฟ้าต้องเป็นชนิดกันระเบิด

2.1.3 อุปกรณ์ไฟฟ้าต้องมีกล่องหุ้ม

2.1.4 ท่อร้อยสายไฟที่ต่อกับกล่องหุ้ม หรืออุปกรณ์ที่อาจมี
ประกายไฟ ต้องมีการติดตั้งข้อต่อปิดผนึก

2.2 ติดตั้งบริเวณความสูงตั้งแต่ระดับ 1.75 เมตร ถึง 4 เมตร
เหนือบริเวณเก็บถังก๊าซ

2.2.1 สายไฟต้องเดินในท่อเหล็ก

2.2.2 อุปกรณ์ไฟฟ้าต้องมีกล่องหุ้ม

(*อุปกรณ์ไฟฟ้าบริเวณนี้ ไม่ต้องเป็นชนิดกันระเบิด)

ร้านจำหน่ายก๊าซที่ต้องขออนุญาตก่อนการประกอบกิจการ (ปริมาณการเก็บตั้งแต่ 500 ลิตรขึ้น) ต้องดำเนินการดังนี้

1. ด้านอาคารและสถานที่

- 1.1 สถานที่ตั้งต้องอยู่ขึ้นพื้นดินของอาคาร
- 1.2 สถานที่ตั้งต้องห่างจากแหล่งกำเนิดประกายไฟหรือแหล่งความร้อนไม่น้อยกว่า 3 เมตร หรือมีกำแพงกันไฟกัน
- 1.3 ฝาและผนังเป็นวัสดุทนไฟ ฝ้าหรือเพดานถ้าไม่ใช่คอนกรีตต้องเป็นวัสดุทนไฟ
- 1.4 พื้นที่ตั้งถังก๊าซต้องเป็นพื้นคอนกรีต เรียบ และผิวพื้นต้องไม่เกิดประกายไฟจากการเสียดสีได้ง่าย เช่น ซีเมนต์ขัดมัน กระเบื้องยาง ฯลฯ
- 1.5 ระดับพื้นของที่ตั้งถังก๊าซและพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ ต้องสูงกว่าระดับพื้นภายนอกอาคาร

2. ด้านการเก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลว

- 2.1 ปริมาณการเก็บตามที่กฎหมายกำหนด
 - ก. ห่างจากอาคารอื่นน้อยกว่า 6 เมตร เก็บได้ 1,200 กิโลกรัม
 - ข. ห่างจากอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 6 เมตร เก็บได้ 6,000 กิโลกรัม

2.2 ตั้งถังไว้ในบริเวณที่จัดไว้โดยเฉพาะ (บริเวณที่ได้เตรียมการไว้เพื่อเก็บถังก๊าซ)

2.3 ตั้งถังก๊าซให้มีทางเดินไม่น้อยกว่า 1 เมตร

2.4 การตั้งถังก๊าซ ให้ลิ้นเปิดปิดอยู่ด้านบนเสมอ (โกร่งहु้งอยู่ด้านบน)

2.5 ถังก๊าซไม่เกิน 15 กิโลกรัม ตั้งเรียงชิดกันด้านกว้างไม่เกิน 3 ถัง ช้อนกันได้ไม่เกิน 3 ถัง ถังก๊าซขนาดเกิน 15 กิโลกรัม ตั้งเรียงชิดกันด้านกว้างไม่เกิน 3 ถัง และห้ามซ้อนถัง

2.6 ตั้งถังก๊าซห่างจากฝาหรือผนังไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร ห่างจากเชิงบันได หรือประตู ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

2.7 ตั้งถังก๊าซรวมกันไม่เกิน 1,200 กิโลกรัมต่อหนึ่งกลุ่มถึงระยะห่างระหว่างแต่ละกลุ่มถึงต้องไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร

2.8 ถังก๊าซต้องใช้บรรจุต้องได้รับการทดสอบตามวาระ หรือยังไม่หมดอายุ

2.9 พื้นที่เก็บถังก๊าซใช้เก็บถังก๊าซเพียงอย่างเดียว ไม่มีสิ่งของหรืออุปกรณ์อย่างอื่นที่ไม่เหมาะสมวางปะปนในพื้นที่เก็บถังก๊าซ

2.10 รักษาความสะอาดในพื้นที่เก็บถังก๊าซ และอาคาร รวมทั้งป้องกันไม่ให้ถังก๊าซมีโอกาสตกหล่น หรือกระแทก

3. ด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย

3.1 มีเครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ขนาดไม่น้อยกว่า 6.8 กิโลกรัม บริเวณทางออก 1 ถัง และบริเวณที่เก็บถังก๊าซอีก 1 ถังในทุกๆ 600 กิโลกรัม (ร้านจำหน่ายชนิดใบอนุญาต 1,200 กิโลกรัม ต้องมีถังดับเพลิงรวมอย่างน้อย 3 ถัง)

3.2 ติดตั้งเครื่องส่งเสียงดังเมื่อก๊าซรั่ว หัวเซ็นเซอร์ตรวจจับการรั่วของก๊าซให้ติดตั้งไว้บริเวณที่มีการตั้งถังก๊าซปิโตรเลียมเหลว เพื่อให้การตรวจจับมีความแม่นยำมากที่สุด

3.3 ตรวจสอบความพร้อมในการแจ้งเตือนของเครื่องส่งเสียงดังเมื่อก๊าซรั่วอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความพร้อมในการแจ้งเตือน

3.4 ตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานของถังดับเพลิง เข็มวัดระดับความดันของถังดับเพลิงอยู่ในเกณฑ์ใช้งานได้ มีการเขย่าอยู่เป็นประจำเพื่อไม่ให้สารดับเพลิงตกตะกอนและจับตัวกันเป็นก้อน ไม่สามารถใช้งานได้เพื่อเกิดเหตุ

3.5 ควรมีการซักซ้อมการใช้เครื่องดับเพลิงอยู่เป็นประจำ และมีป้ายกำกับการใช้เครื่องดับเพลิง

3.6 อุปกรณ์ดับเพลิงควรวางไว้ในบริเวณที่สามารถหยิบจับใช้งานได้อย่างสะดวกเมื่อเกิดเหตุขึ้น

3.7 ควรมิป้ายแจ้งเตือน ก๊าซไวไฟ และวิธีปฏิบัติเมื่อก๊าซรั่ว

3.8 ต้องกำชับให้ผู้ปฏิบัติในร้านไม่ก่อให้เกิดแหล่งความร้อนในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่เก็บถังก๊าซ

4. ด้านระบบไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์

บริเวณอันตรายแบบที่ 1 ตั้งแต่ระดับพื้นถึงความสูง 1.75 เมตร บริเวณที่เก็บถังก๊าซ ต้องปฏิบัติดังนี้

4.1 เดินสายไฟด้วยท่อโลหะอย่างหนา หรือหนาปานกลาง ต่อกันด้วยเกลียวท่อโลหะ

4.2 กล่องและอุปกรณ์การเดินท่อเป็นชนิดเกลียวในสำหรับต่อกับท่อร้อยสายไฟและเป็นชนิดทนการระเบิด

4.3 ติดข้อต่อปิดผนึกและใส่สารปิดผนึกบริเวณใกล้กับกล่องหุ้มอุปกรณ์ หรืออุปกรณ์อื่นที่อาจเกิดประกายไฟ ห่างจากกล่องหุ้มไม่เกิน 0.46 เมตร

4.4 อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จะนำมาใช้ในบริเวณนี้ต้องเป็นชนิดทนการระเบิดเท่านั้น

บริเวณอันตรายแบบที่ 2 ตั้งแต่ระดับความสูง 1.75 เมตร จนถึง 4 เมตร เหนือบริเวณที่เก็บถังก๊าซ ต้องปฏิบัติดังนี้

4.5 เดินสายไฟด้วยท่อโลหะชนิดอย่างบาง หรือรางเดินสายไฟ

4.6 ถังและอุปกรณ์การเดินท่อต้องมีการจับยึดอย่างแข็งแรง และปิดมิดชิด

4.7 ระบบไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า และวิธีเดินสายไฟฟ้าต้องต่อลงดิน

4.8 อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า มีกล่องหุ้มมิดชิด เพื่อป้องกันไม่ให้ประกายไฟหรือความร้อนส่งผ่านมาสู่ภายนอก หากมีโอกาสเสียหายทางกายภาพให้มีกล่องเหล็กหุ้ม

5. ด้านการควบคุมดูแล การขนส่ง และการเยียวยาผู้เสียหาย

5.1 ร้านจำหน่ายก๊าซต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทนจำหน่ายก๊าซจากผู้ค้าน้ำมัน

5.2 ผู้รับใบอนุญาตต้องมีบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นผู้ปฏิบัติงานร้านจำหน่ายก๊าซ ควบคุมดูแลร้านจำหน่ายก๊าซ (ต้องมีผู้ผ่านการฝึกอบรมและแสดงบัตรผู้ปฏิบัติงานร้านจำหน่ายก๊าซอยู่ควบคุมดูแลตลอดเวลาที่มีการประกอบกิจการ)

5.3 ต้องจัดให้มีประกันภัยคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบกิจการร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว ร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว ที่ไม่ต้องอยู่ในห้องแถวหรือตึกแถว จำนวนเงินเอาประกันภัย 1,000,000 บาท ร้านจำหน่ายก๊าซที่ตั้งอยู่ในตึกแถวหรือห้องแถว จำนวนเงินเอาประกันภัย 1,500,000 บาท

5.4 รถยนต์สำหรับบรรทุกถังก๊าซปิโตรเลียมเหลว ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกรม

5.5 ผู้ขับขี่รถยนต์บรรทุกถังก๊าซปิโตรเลียมเหลว ต้องผ่านการฝึกอบรมเป็นผู้ปฏิบัติงานร้านจำหน่ายก๊าซ

คู่มือร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ฉบับประชาชน)

ลักษณะร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ร้านจำหน่ายก๊าซต้องเป็นอาคารเอกเทศ
(เว้นแต่ร้านจำหน่ายก๊าซที่เปิดกิจการมา
ก่อนปี พ.ศ. 2550)

มีเครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง
ปริมาณสารดับเพลิง ไม่น้อยกว่า 6.8 กิโลกรัม
ติดตั้งบริเวณทางออก 1 เครื่อง
และบริเวณที่ตั้งถังก๊าซอีก 1 เครื่อง
ทุก 600 กิโลกรัม

ปริมาณการเก็บก๊าซเกิน
300 กิโลกรัม
ต้องติดตั้งเครื่องส่งเสียง
ดังเมื่อก๊าซรั่ว

ฝาและผนังใช้วัสดุทนไฟ
เพดานทำด้วยคอนกรีต
ฝ้าและคร่าวต้องใช้วัสดุทนไฟ

ปริมาณการเก็บก๊าซ
ตั้งแต่ 150 ลิตร ถึง 500 ลิตร แจ้งประกอบกิจการ
ตั้งแต่ 500 ลิตรขึ้นไปต้องขออนุญาตประกอบกิจการ

ปริมาณการเก็บก๊าซ

ร้านจำหน่ายก๊าซห่างจากอาคารอื่นไม่เกิน 6 เมตร เก็บได้ 1,200 กิโลกรัม
ห่างจากอาคารอื่นเกิน 6 เมตร เก็บได้ 6,000 กิโลกรัม

เครื่องใช้ไฟฟ้าต้องเป็น
ชนิดทนการระเบิด
การเดินสายไฟต้องเดินใน
ท่อร้อยสายไฟชนิดโลหะ
หุ้มฉนวนกลางขึ้นไป ต่อ
ท่อด้วยเกลียวท่อโลหะ
ร้อยสายไฟ

พื้นคอนกรีตเรียบ
สูงกว่าพื้นภายนอกอาคาร

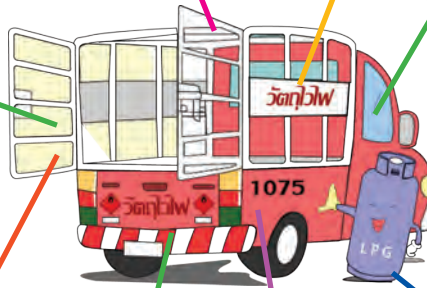
ลักษณะรถยนต์บรรทุกถังก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ต้องมีหลังคาหรือโครงสร้างเหล็กป้องกันการกระเด็นของถังเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

มีป้ายวัตถุไวไฟติดไว้ด้านข้างและด้านหลัง

มีประตูเปิด ปิด และปิดไว้ตลอดเวลา ระหว่างการขนส่ง

ผู้ขับขี่รถยนต์ต้องผ่านการอบรมผู้ปฏิบัติงานร้านจำหน่ายก๊าซ

มีถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้งพร้อมใช้งาน จำนวนสองถัง

ตั้งถังก๊าซฯ ลักษณะตรง ให้ลิ้นอยู่ด้านบน มีเชือกมัดหรือเข็มขัดรัดให้แน่นตลอดระยะเวลาขนส่ง

พื้นรถรองด้วยวัสดุที่ทำให้เกิดประกายไฟจากการเสียดสีได้ยาก

ท้ายรถมีแถบสะท้อนแสงสีแดงสลับขาว

ข้อปฏิบัติระหว่างการขนส่ง

- ไม่จอดรถทิ้งไว้โดยไม่ผู้ควบคุมดูแล
- ไม่เติมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่มีความจำเป็น
- ไม่สูบบุหรี่หรือดักเตียนมิให้ผู้อื่นสูบบุหรี่ภายในระยะ 15 เมตรจากตัวรถ
- ไม่ใช้ไฟหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ไฟ ที่ต้องใช้เชื้อเพลิงในรถ

คู่มือร้านจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ฉบับประชาชน)

กองความปลอดภัยธุรกิจก๊าซปิโตรเลียมเหลว กรมธุรกิจพลังงาน

555/2 ศูนย์เอนเนอร์ยี่คอมเพล็กซ์ อาคารบี ชั้น 20

ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร 0 2794 4809

และสำนักงานพลังงานจังหวัด กระทรวงพลังงาน

กองความปลอดภัยธุรกิจอาชีพโตรเลียมเหลว
กรมธุรกิจพลังงาน
555/2 ศูนย์เอนเนอร์ยี่คอมเพล็กซ์ อาคารบี ชั้น 20
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900
โทร 0 2794 4809
และสำนักงานพลังงานจังหวัด
กระทรวงพลังงาน